

Novi Matajur

Leto X - Štev. 4 (221)

UREDNIŠTVO in UPRAVA
Cedad - Via B. De Rubéis 20
Tel. (0432) 731190
Poštni predal Cedad štev. 92
Casella postale Cividale n. 92

ČEDAD, 28. februarja 1983

Autorizz. Tribun. di Trieste n. 450

Izdaja

ZTT

Tiskarna R. Liberale - Cedad

Izhaja vsakih 15 dni

Posamezna številka 400 lir
NAROČNINA: Letna 6.000 lir
Za inozemstvo: 8.400 lir
Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska
Trst 11-5374

Odgovorni urednik: Izidor Predan

Quindicinale

Za SFRJ - Žiro račun

50101-603-45361

«ADIT» DZS, 61000 Ljubljana

Gradišče 10/11 - Telefon 223023

Sped. in abb. post. II gr./70
Poština plačana v gotovini
OGLASI: mm/st + IVA 15%
trgovski 200, legalni 300
finančno - upravni 250,
osmrtnice in zahvale 100,
malí oglasi 100 beseda.

V prostorih kulturnega društva Ivan Trinko

Prešernova proslava posvečena stikom med Benečijo in Tolminom

Nastopili so domači instrumentalisti pod vodstvom prof. Nina Specogne - Razstava slikarjev in nastop okteta iz Tolmina

V prostorih kulturnega društva Ivan Trinko sta naše društvo in Zveza kulturnih organizacij Tolminske priredili Prešernovo proslavo posvečeno stikom med Beneško Slovenijo in Tolminsko.

Za to priložnost se je v prostorih društva v Cedadu zbralo veliko domačinov, gostov in številnih nastopajočih. Izvajalcev programa bi moralo biti neprimerno več kot jih je bilo, tako z beneške kot s tolminske strani, vendar jih je influenza prisilila, da so ostali v postelji. Zaradi tega ni bilo igrice Pika nogavička, ki bi jo morali zaigrati otroci iz Tolmina. Med navzočimi so bili številni beneški Slovenci, slovenski beneški župniki, iz Tolmina so prišli predstavnica Zveze kulturnih društev Danica Hrast, predstavnik kulturne skupno-

sti Pavle Kalan, predsednik društva slikarjev amaterjev Marjan Černigoj.

Prisotne je pozdravil predsednik društva Beppino Crisetig, ki je povedal, da tudi beneški Slovenci kot vsi drugi Slovenci, prirejajo praznik slovenske kulture v počastitev našega največjega duha, Franceta Prešerna.

Prejšnja leta smo današnji dan posvetili nekaterim specifičnostim v zvezi s slovensko kulturo v Benečiji in še zlasti življenju in ustvarjanju Ivana Trinka in vsemu, kar je povezano z njegovim imenom.

Tako smo se spomnili tudi 30. letnice izhajanja Trinkovega koledarja. Letošnje prireditve pa smo posvetili sodelovanju s Tolminsko.

«Proslava želi potekati v znamenju odprtosti in sode-

lovanja, ki naj se v prihodnje še bolj poglobi in utrdi. S tem bomo največ prispevali, da bodo že sedaj vzgledni odnosi med obmejnimi narodi še naprej ostali trden most dobrih sosedskih odnosov», je dejal Beppino Crisetig, sklicujoč se na besede Staneta Jana, predsednika občinske kulturne skupnosti Tolmin zapisane v deplianu o slikarski razstavi tolminskih umetnikov, za to priložnost odprti v prostorih društva.

V kulturnem programu naj najprej omenimo uvodne besede umetnostne zgodovinarke Maje Jerman Bratec. Govorila je o slikarjih, ki so na prostovoljni osnovi, brez kakršnihkoli akademskih naslovov na široko zajeli predvsem krajinske motive, prijetne našim očem. Marsikateri med njimi se je povzpel do zavdajljive višine, vsi pa so kot krajinarji tudi ustvarjalci dokumentov, ki bodo ostali zanamcem.

Poleg slikarjev so nastopili tudi člani okteta Simon Gregorčič pod vodstvom Metoda Bajta.

Njegovo petje in slike so se tako zlele v enoten umetniški prostor, ki je lepo učin-

koval.

Poleg okteta so nastopili tudi otroci, ki obiskujejo glasbeni pouk.

Na svojih majhnih instrumentih so pod vodstvom prof. Nina Specogne zaigrali preprosto skladbico in s tem pokazali, kako lepo napredujejo v šoli.

Posnetek z novoletnega srečanja v Sarem seiu pri Kobariou, ki so se ga udeležili številni beneški Slovenci in predstavniki političnega in kulturnega življenja občine Tolmin.

UDINE

SULLA 828 E LO SVILUPPO MARATONA IN PROVINCIA

Il Consiglio provinciale di Udine ha approvato nella tarda serata del 9 febbraio scorso le proposte di massima della giunta per l'impiego dei fondi della legge 828. La discussione, che si è protratta fin dopo la mezzanotte, era basata su un documento dell'assessore alla programmazione, Maroadi, e ha coinvolto tutti i gruppi politici.

Prima di tutto il documento si sofferma sulle proposte fatte dalla Regione, criticandone l'impostazione in merito alla destinazione dei fondi, ai limiti dell'impostazione progettuale, alla confusione

fra gli interventi di carattere straordinario della 828 con quelli del piano regionale di sviluppo.

Seguono altre critiche di natura territoriale, perchè la giunta provinciale di Udine teme un indirizzarsi di risorse sproporzionate verso Trieste.

La giunta definisce quindi nel documento la propria impostazione programmatica, richiamandosi ovviamente al testo della legge 828. Questa pone finalità precise, come: il consolidamento della base occupazionale esistente, la diffusione delle attività produttive nelle aree più deboli, indirizzo al lavoro delle nuove leve. C'è anche una indicazione territoriale.

Per la montagna: salvaguardia delle strutture produttive esistenti; per le zone terremotate: riconversione dell'edilizia; per le zone fuori del terremoto: rafforzamento della struttura produttiva e potenziamento della agricoltura.

L'amministrazione provinciale di Udine si è impegnata

anche di chiarire gli aspetti relativi al riparto delle risorse della 828. Per questo ha applicato un sistema di tre indicatori: il numero dei disoccupati; il numero dei giovani prossimi ad entrare nel mercato del lavoro; il numero dei comuni soggetti a grave grado demografico. Riducendo questo a percentuale, la provincia ottiene gli indici di riparto per il proprio territorio e da questi la somma disponibile, definita in oltre 500 miliardi di lire, da destinarsi allo sviluppo.

Vengono quindi indicati gli interventi proposti: progetti settoriali (foreste, poli turistici, risorse marmifere, artigianato artistico, nuove produzioni agricole in montagna, edilizia riconvertita, siderurgia, sedia, industria agroalimentare nella Bassa friulana).

Abbiamo quindi i progetti relativi ai fattori: energia idroelettrica, ricerca applicata, osservatorio del mercato del lavoro, formazione imprenditoriale, formazione qua-

(Continua a pag. 2)

Razprava o zakonu 828 v občinskem svetu v Reziji

Pri naložbah za razvoj prednost Reziji

Finančna sredstva predvidena v zakonu štev. 828 (3 tisoč milijard), vzbujajo veliko zanimanje po vsej naši deželi. Omenjeni zakon predvideva namreč veliko vsoto denarja za gospodarski razvoj ne le področij prizadetih od potresa iz 1976. leta, temveč tudi izven potresnih območij. Zato se stranke sindikati, družbeno - politične sile in krajevne uprave dogovarjajo, usklajujejo stališča ter pripravljajo razvojne načrte za investiranje denarja.

Vse bolj pogosto pa se porajata tudi zaskrbljenost in bojazen, da ne bi bila sredstva smotno uporabljena, oziroma da jih ne bi izkoristili za prvoten namen, za katerega so bila namenjena.

Globoko zaskrbljenost izraža s tem v zvezi tudi občinski svet občine Rezije, ki se je nedavno sestel, da bi obravnaval vprašanje zakona 828 in razpravljal o razvojnih perspektivah rezijanske doline. Na občinskem svetu so zato soglasno izglasovali tiskovno poročilo, kjer med drugim izražajo zaskrbljenost, da bi deželna uprava usmerila drugim sredstva namenjena potresnemu območju, na primer reševanju tržaške luke, izgradnji carinskega centra v Cervignanu ali reševanju iz krize industrijskih obratov v Furlanski nižini. Čemu služijo, se sprašuje občina Rezija, sred-

stva, ki jih je dežela doslej naložila v popotresno obnovo in v izgradnjo infrastrukture, če bodo ljudje iz gorskih vasi morali zapustiti novograjena ali obnovljena stanovanja zaradi pomanjkanja delovnih mest? V vsej rezijanski dolini ne obstaja niti ena proizvodna industrijska enota in obrtništvu, ki je predstavljalo v preteklosti dober vir zaslužka, je v težki krizi. Če primerjamo podatke popisov iz leta 1951 in 1981. leta, zabeležimo v Reziji zaskrbljujoč demografski padec in sicer 54 odstotkov prebivalcev manj. Kljub številnim zakonom, ki naj bi preprečili odtok ljudi iz gorskih in hribovitih predelov, je bilo storjenega le malo konkretnega, nadaljuje tiskovno poročilo. V deželnih razvojnih načrtih so, po drugi strani, že načrtovali gospodarski razvoj dežele, opredelili industrijske, komercialne in turistične cone na osnovi kriterijev, ki so včasih prav gotovo sporni. Zato rezijanska občina zahteva, da v porazdelitvi 3 tisoč milijard, ki jih je država dodelila naši deželi, morajo biti deležna največje pozornosti področja neposredno prizadetega od potresa iz 1976. leta in sicer področje Humin - Karnija - Ponteba in ves obmejni pas. Emarginirana v vseh aspektih (naj omeni-

(Nadaljevanje na 2 strani)

Obisk Mojsova v Rimu v znamenju dobrega sosedstva

Obisk zveznega sekretarja za zunanje zadeve Jugoslavije Lazarja Mojsova v Rimu predstavlja za nas dogodek velikega političnega pomena. Dogodek je pomemben zato, ker je slo za srečanje šefov diplomacije dveh sosednjih držav, ki dajeta svetu vzgled, kako je možno sodelovanje med državama z dvema različnima družbenima redoma. Pomeben pa je tudi zato, ker sta se Mojsov in zunanji minister Colombo pogovarjala tudi o položaju Slovencev v Italiji.

Toda pojdemo po vrsti in navedimo vse dogodke, ki so povezani s tem obiskom. Najprej je delegacija SKGZ v Beogradu seznanila tamkajšnje politične kroge z našim položajem. Slovenske politične skupine so nato sestavile delegacijo, ki je odšla v Rim na srečanje s Mojsovom. V delegaciji so bili, poleg senatorke Jelke Gerbec, (KPI), socialista Darija Jagodica in predsednika SKGZ Borisa Raceta, še predstavniki Slovencev v videmski pokrajini, in sicer Viljem Černo, Ferruccio Clavora in Mario Garjup. Potem je slovenska delegacija, iz katere se je Slovenska skupnost svojevoljno izločila, zunanjemu ministru Mojsovu pojasnila naš položaj. To se je zgodilo še pred srečanjem Mojsova s Colombom.

Samo srečanje Colombo - Mojsov, ki je prispevalo k utrjevanju prijateljstva in sodelovanja, je prineslo podpis štirih sporazumov, ki se nanašajo na priznanje diplom jugoslovanskih oziroma italijanskih univerz; vprašanje premoženja tistih italijanskih državljanov, ki so se po vojni izselili iz Jugoslavije, Jugoslavija se je obvezala, da bo poskrbela za avtocestne povezave z Italijo. Končno sta podpisala sporazum o ureditvi ribolova v Tržaškem zalivu.

V teku dvostranskih pogovorov šefov diplomacij dveh držav je Mojsov odprl vprašanje sprejema globalnega zaščitnega zakona za Slovence. Colombo pa je v zvezi z ukrepi za prehañanje meje dejal, da je potrebno spoštovati sporazum o maloobmejnem prometu.

Zvezni sekretar SFRJ Lazar Mojsov se je v Rimu srečal še s predsednikom vlade Fanfanijem, predsednikom države Pertinijem in papežem Janezom Pavlom II.

UN ASSO NELLA MANICA LA 828?

Sulla ormai famosa legge 828 votata dal Parlamento per il completamento dell'opera di ricostruzione e di sviluppo del Friuli-Venezia Giulia se ne sono ormai sentite tante che niente ormai può meravigliare.

Una fetta della bella torta non può far che gola e tutti si fanno sotto con le proposte più o meno scusate e più o meno demagogiche.

Per ragionare c'è da chiarire prima di tutto come la legge definisce gli interventi affidandone la gestione alla nostra Regione.

La fetta più grossa riguarda, come dice l'articolo 1, «le e-

sigenze connesse al definitivo completamento dell'opera di ricostruzione e di rinascita dei comuni colpiti dagli eventi sismici del 1976», ivi compresi gli oneri delle revisioni dei prezzi. Per questo vengono assegnati 1550 miliardi. In aggiunta di questo la Regione potrà spendere 10 miliardi all'anno, dall'83 al 2002, per la concessione di contributi pluriennali.

L'art. 2 concede 100 miliardi per le opere di sistemazione idrogeologica, l'art. 3 concede 80 miliardi per la ricostruzione degli edifici demaniali e di culto, 60 miliardi, secondo l'art. 4, andranno per

il ripristino del patrimonio culturale; 80 miliardi per le strade statali e l'autostrada di Tarvisio. Per il raddoppio della ferrovia Udine - Tarvisio, l'articolo 6 concede 300 miliardi, l'art. 7 ne concede 10 per lo scalo merci di Cervignano, l'art. 8 concede 500 milioni all'osservatorio geofisico sperimentale di Trieste per estendere la rete di sorveglianza sismica in Carnia e la costruzione a Udine della sede di ricerche sismologiche.

L'art. 9 riguarda le comunità montane terremotate, alle quali viene concesso un contributo speciale di 200 miliardi di lire. Da sottolineare che questi sono **aggiuntivi** rispetto a quelli dell'art. 1. Di questa quota andrà fatto un discorso a parte.

L'art. 10, infine, attiva l'art. 50 dello statuto regionale con una prima erogazione di 300 miliardi da utilizzare nelle aree in crisi esterne al terremoto.

Altri interventi, per farla breve, riguardano l'università di Udine ed una serie di interessanti interventi di supporto alle leggi esistenti e norme di attuazione in cui non ci possiamo addentrare per limiti di spazio.

Gli articoli che più direttamente ci riguardano sono comunque il primo ed il nono: insieme essi danno un finanziamento di 1750 miliardi (1950 assieme al finanziamento ventennale) di cui 200 esclusivamente per la montagna terremotata. Abbiamo anche visto che la Regione ha fatto una previsione di qualcosa come 1250 miliardi per completare la ricostruzione, per cui allo sviluppo eco-

nomico ai fini di ridurre gli squilibri e di dare occupazione alle nuove leve del lavoro dovrebbero concorrere — nelle zone terremotate — all'incirca 500 miliardi di risorse aggiuntive a quelle normali.

Una grossa carta da giocare, questa, dello sviluppo: un'ultima carta soprattutto per le zone di montagna. Tuttavia mentre è facile buttare le cifre sulla carta e facile sarebbe anche spendere a caso senza preoccuparsi dei risultati delle spese, più difficile è spendere bene.

Le chimere del miracolo economico paiono svanite e le fabbriche chiudono. I primi ad essere espulsi sono i nostri operai, i nostri giovani e le nostre ragazze. E' necessario provvedere **prioritariamente** a questa esigenza di indicare e dare ai giovani un lavoro, pena l'inutilità o comunque l'insufficienza di qualsiasi altro programma di sviluppo, agricolo, abitativo, turistico, terziario e culturale.

In una profonda crisi del mercato, in una congiuntura difficile per il credito e quindi per l'attuazione di programmi industriali, cosa possono fare gli enti pubblici e gli organi economici?

Gli approcci fra le comunità montane e questi organi sono un fatto positivo, ma non sempre appare sufficientemente chiara l'indicazione che ne deriva.

Lasciamo pure da parte nel nostro ragionamento le proposte ed i programmi per le zone di confine in attuazione del trattato di Osimo; rimane la questione di fondo del come organizzare, anche in polemica con gli enti regionali e provinciali, i termini dello sviluppo delle nostre zone, individuando rapidamente i **progetti** su cui lavorare e gli **operatori** capaci di portarli a conclusione e realizzare una occupazione diffusa, tenendo pure presenti tutti i settori da cui si possono ricavare posti di lavoro. Non basta certo una rondine a far primavera; così non basta il voto nelle assemblee elettive perchè i progetti vadano avanti.

Se della 828 si parla molto, troppo poco invece si discute dei **progetti per le iniziative concrete** che sono in fondo la sola cosa che conta.

Paolo Petricic

Politico življenje - Vita politica

Pobuda PSI za podaljšanje roka za podpore iz deželnih zakonov št. 30 in 63

V Nadiških dolinah je PSI ustanovil odbor za zbiranje podpisov ljudi, žrtev potresa iz 1976. leta, ki so za izgradnjo porušeni in obnovitev poškodovanih poslopj dobili le skromna sredstva (na primer na osnovi deželnega zakona 17) ali celo nobenih.

Ljudska peticija namerava na ta način, kot je rečeno v tiskovnem sporočilu odbora, spodbuditi deželno in krajevne uprave, da dajo možnost vsem upravičencem, ki iz raznih razlogov niso tega doslej storili, da zaprosijo finančna sredstva iz deželnih zakonov št. 33 in 63 kljub temu, da je rok že potekel. Podatki namreč dokazujejo, da so v občinah Nadiških dolin obnovili 60 odstotkov poslopj le na osnovi prvega deželnega zakona (št. 17), ki je nudil zelo skromna sredstva in torej ne ustrezajo določilom o varnosti.

Ponovno finansiranje popotresne obnove mora torej zagotoviti vsem prebivalcem Nadiških dolin varna in protipotresno grajena stanovanja. S tem v zvezi je treba posebno pozornost nameniti izsejencem, ki se nameravajo vrniti v Benečijo, in jih seznaniti z zakonodajo.

Jasno je, poudarja tiskovno sporočilo, da če se javne uprave ne lotijo resne stanovanjske politike, ni nobenega jamstva za gospodarski preporod Beneške Slovenije.

Assemblea pregressuale del PCI delle Valli del Natisone

In vista del congresso provinciale del PCI di Udine la ultima sezione a tenere la riunione pregressuale è stata quella di S. Pietro al Natisone nella Slavia friulana. A questo congresso hanno partecipato anche delegati di altre sezioni comunali delle Val-

li del Natisone. Oltre ai temi generali che hanno coinvolto gli iscritti al PCI nel dibattito preparatorio del XVI congresso nazionale (questioni internazionali, alternativa democratica, sviluppo della democrazia interna), i comunisti delle Valli del Natisone hanno affrontato temi specifici regionali e soprattutto locali. C'è stato negli ultimi anni un rafforzamento elettorale del PCI in queste zone proprio perchè esso ha saputo meglio radicarsi nella società ed affrontarne i gravi problemi. Secondo i comunisti la prima delle questioni da affrontare è quella dell'occupazione. Poichè le fabbriche del vicino Friuli continuano ad espellere gli operai delle valli a causa della grave crisi economica, si pone il problema di creare nuove soluzioni occupazionali che riguardino soprattutto i giovani e le ragazze. Secondo il PCI gli strumenti di legge e quelli finanziari ci sono. La legge 828, il trattato di Osimo, il Piano regionale di sviluppo ecc., vanno utilizzati fino in fondo dalle comunità locali e dalle civiche amministrazioni. Elemento fondamentale del dibattito politico nella Slavia friulana rimane quello della minoranza slovena. A questo proposito i comunisti delle Valli del Natisone hanno approvato un ordine del giorno da portare al congresso provinciale. In esso, dopo aver notato la caduta dell'attenzione delle altre forze politiche in questa specifica questione, la ripropongono come problema di attuazione della democrazia all'interno della società italiana. Il Partito comunista italiano rivendica perciò una tutela globale per le varie espressioni territoriali e l'attenzione dello stato a tutti i settori della vita della minoranza, prima fra tutti quello della permanenza sul territorio migliorandone le condizioni economiche ed abitative. Il documento congressuale del Partito comunista è stato quindi approvato con una sola astensione e infine sono stati eletti i quattro delegati al congresso provinciale.

ORDINE DEL GIORNO DELLA COMUNITÀ MONTANA VALLI DEL NATISONE

L'Assemblea della Comunità Montana riunita nella seduta del 20 - 1 - 1983.

UDITA la relazione del Presidente riguardante le osservazioni alla proposta di massima per l'impiego dei fondi di cui alla Legge 11 - 11 - 1982, n. 828 (art. 3 d.d.l. 478/1987);

FATTO RIFERIMENTO al costruttivo dibattito che si è svolto in sede di Assemblea;

SOTTOLINEA il carattere aggiuntivo e non sostitutivo dei fondi di cui all'art. 9 della Legge 828/1982, l'esigenza di autonoma gestione dei fondi, la scelta di priorità, ai fini di un effettivo sviluppo delle Valli, quali l'utilizzo ed il potenziamento di fonti energetiche (energia elettrica - gas metano), l'acquisizione e la infrastrutturazione delle aree da mettere a disposizione degli operatori economici, realizzazione del Centro di Commercializzazione dei prodotti agricoli, realizzazione del progetto integrato della zona del Matajur;

AUSPICA l'approvazione in tempi brevi di una Legge Regionale speciale per tutta la fascia confinaria che preveda forme di incentivazione e contribuzione differenziata per tutti i settori.

SULLA 828

(Continuazione dalla 1ª pag.)

dri aziendali, analisi dei mercati. Poi vi sono i progetti infrastrutturali (Porto Nogaro, Zona Industriale Udinese, pedemontana occidentale, riordino fondiario ed irrigazione). Infine il finanziamento dei settori produttivi.

Le più grosse fette della torta costituita dalla 828 sono quindi previste per la forestazione (32 miliardi), per i poli turistici (38 miliardi), per la riconversione edilizia (20 miliardi), per la siderurgia (35 miliardi), per l'energia (40 miliardi), per il Porto Nogaro (31 miliardi), la pedemontana occidentale (18 miliardi) e i riordini fondiari ed irrigazione (60 miliardi).

Notevole spazio ha preso nella discussione anche il rapporto fra le funzioni regionali, quelle provinciali e quelle locali ed in particolare delle comunità montane. In questa questione la provincia si sente spiazzata dalle sue funzioni di ente intermedio e quindi collocata in una difficile posizione istituzionale.

Il documento è stato approvato dai gruppi della maggioranza (DC, PSI, PSDI, PRI e PLI), l'astensione del MF, il voto contrario del PCI e del MSI. Per la DC sono intervenuti i consiglieri Strizzolo e Lepre, per il PSI il capo-gruppo Sbuclz, per il PSDI l'assessore Rosenwirth e il consigliere Melissa; per il PLI il consigliere Benedetti; per il MF, Comini; per il MSI, Fabrizio e per il PCI i consiglieri Comuzzi, Petricic e Contin.

Mentre i gruppi di maggioranza hanno aderito «in toto» al documento della giunta, riserve sono venute dal PCI. Pur apprezzando lo sforzo

personale dell'assessore Maroadi che ha cercato di porre i problemi in modo obiettivo, i consiglieri comunisti hanno sostenuto che Regione e Provincia, a differenza di alcune comunità montane, tendono a travisare le finalità della legge 828, indirizzando i fondi non già ad un effettivo riequilibrio dell'economia, ma accorrendo al salvataggio di strutture che hanno già goduto di grandi finanziamenti pubblici, senza produrre uno sviluppo sano e durevole.

E' stata anche criticata la macchinosità del sistema degli indicatori, dal momento in cui si deve procedere rapidamente nelle situazioni concrete, tenendo ben fermo il principio che si deve pensare allo sviluppo di vaste aree di depressione e sottosviluppo, tra le quali ha una parte notevole la montagna investita dal terremoto.

POVZETEK

Na zadnji seji pokrajinskega sveta, ki se je vlekla tja do polnoči, so izglasovali dokument (pripravil ga je odbornik za načrtovanje Maroadi), ki vsebuje predloge pokrajinske uprave o porazdelitvi in uporabi finančnih sredstev iz zakona 828. Za dokument so glasovali svetovalci večine (KD, PSI, PSDI, PRI, PLI), vzdržan MF, proti so glasovali svetovalci MSI in KPI. V porazdelitvi sredstev je treba upoštevati naslednje točke: utrditev proizvodnih dejavnosti, njihov razvoj v šibkih območjih, zagotovitev delovnih mest mladini, podpora občin hribovitih predelov pokrajine in potenciranje kmetijstva. Upoštevati je treba tudi število brezposelnih, število mladih, ki iščejo

prvo zaposlitev, ter število občin, ki se soočajo s hudim demografskim padcem.

Pri naložbah

(Nadaljevanje s 1. strani)

mo med drugim zamude v financiranju obnove cestne povezave Krnica - Učaja - Jugoslavija), Rezija, kjer je potres porušil 90 odstotkov poslopj, ne more sprejeti samo drobiža iz finančnih sredstev zakona 828 ampak ji morajo nasprotno zagotoviti ne le obnovo temveč tudi gospodarski preporod.

RIASSUNTO

L'ultimo consiglio comunale di Resia, riunitosi per discutere sulla destinazione dei fondi stanziati dalla legge 828 nonché delle future prospettive del comune, ha votato all'unanimità un comunicato stampa inviato ai maggiori quotidiani nazionali e locali in cui esprime la sua preoccupazione che il denaro pubblico destinato alla ricostruzione e alla rinascita economica dei territori terremotati venga dirottato in altre parti della regione.

E' necessario quindi, sottolinea tra l'altro il comunicato, che i fondi della legge garantiscano in primo luogo il recupero abitativo e lo sviluppo economico delle zone direttamente interessate dal terremoto del 1976, tenendo conto che come nel caso del comune di Resia, dove il grado di distruzione è stato superiore al 90%, si tratta di zone particolarmente depresse economicamente e per le quali i fondi previsti dalla legge 828 sono un'importante e forse unica possibilità di rinascita.

Seja občinskega sveta v Špetru

Na izredni seji se je v Špetru Slovenov sestel občinski svet, ki mu je predsedoval župan prof. Giuseppe Marinig. Razpravljal je o številnih točkah dnevnega reda.

Po čitanju zapisnika zadnje občinske seje, ki so ga svetovalci soglasno odobrili so sprejeli gradbene načrte iz petega ciklusa o javnem posegu in so pooblastili občinski odbor, da odda dela na zasebni dražbi (trattativa privata). Načrti so razdeljeni v tri faze in se nanašajo na nepremičnine naslednjih lastnikov:

Mario Quarina (Dol. Barnas), Zufferli Vittorino in Dorbolo Stefano (Špetar), Tropina Silvana, vdova Scignaro (Špetar) Mulloni Amneto (Špetar), Modrian Michele (Kuosta), Sittaro Bernardo (Kuosta), Birtig Elio (Kuosta).

Občinski svet je nato delno sprejel pripombe treh občanov k drugi varjanti po-

drobnega zazidalnega načrta za vas Dol. Barnas.

Nato so odobrili načrt o sistemaciji in asfaltiranju občinskih cest v Kuosta - Gorenj Barnas - Kočevar, v vasi Tarpeč in na severnem trgu v Špetru. Svetovalci so pooblastili odbor da razpiše dražbo (appalto).

Odobrili so sporazum z občino Cedad za skupne občinske službe po sistemu Ascot. Strinjali so se z namestitvijo bencinske črpalke v kraju Klenje. Pogoji za izdajo gradbenega dovoljenja je izdelava podrobnega načrta, kot predvideva občinski pravilnik.

Zatem so svetovalci odobrili dodatni davek na uporabo električne energije za leto 1983 in dodatni davek na tarifo za reklamo.

Pregledniki obračuna za leto 1982 so svetovalci Borghese Antonio in Dordolo Bruna za večino in Romano Specogna za manjšino v občinskem svetu.

Izvolili so tri komisije z

naslednjimi člani:

občinska komisija za trgovino: Giuseppe Marinig, Blastig Giorgio, Iussig Pietro (predstavnik občinskega sveta); Paliavec Ivo, Flaibani Silvano, Sdraulig Giordano (predstavnik sindikata); Adami Claudio (imenovala ga je turistična ustanova).

Komisija za javne lokale sestavljajo: Margina Giuseppe, Venturini Silvio (imenovala jih je njihova kategorija); Venturini Romeo, Dornach Gianfranco (sindikati).

Komisija za uravnavanje delovanja frizerjev je sestavljena iz naslednjih članov: Giuseppe Marinig (župan), dr. Edi Cudicio (zdravstveni delavec), Ciccone Daniele (poveljnik občinskih stražnikov), Sigura Marino (predstavnik pokrajinske komisije za obrtništvo), Adami Claudio, Dorbolo Luisa, Sittaro Beppino (predstavnik obrtnikov) Paliavec Ivo, Flaibani Silvano Sdraulig Giordano (predstavnik sindikata).

Cara . . . . (ti ki me prebieraš)

Je že vič dni, ki odkladan te pisat, ma naco tud če je poznū san se uluožla, če ne pasažo miesci brez de se bomo čule.

Kajšno je ratalo tole življenje, cieu dan naprej, hitro naprej an kar pride nuoč, te se na da vič še gledat. Je nimar buj teškuo se ušafat kupe, ku lieta nazaj za se poguorit, se posmejat al se pokregat.

Me se zdi, de smu use nu malu trudne an če dielo od Zveze gre naprej dobrū usednū.

Zadnji krat, ki smo se ušafale smu dečidle de sudi od offert za manifeštacion od 8. marca jih damo a «Lotta contro i tumori» an parve dni od obrila napravemo no konferenco go mez prevencion an cura od tumorju. Se troštamo takuo nardit no malo dobrega za naše judi an za use tiste, ki tarpijo.

Bi bluio tarkaj reči za nardit deb biu cajt, ma jest, ku ti an te druge, na ušafamo vič cajta še za nas an tuole nie glih, zak smo se tarkaj borile za na živiet ku teleta parpete ta par jaslah. De sa, čeglih ta par jaslah brez kietne bi miele lieuš živiet, an če magari, kar narmanj se čakaš, pride uon an «Emendamento Casini» an, s kietno an brez kietne, na žena za leč talijanski nie vič, ku no tele.

Na zamier, ob teli ur mi hodejo usake sort po glavī. San te tiela še reč, de za 8. marca smu napravil, ku usaku lietu, teatro gu Hlocje an lietos te bo šigurno ušeč, zak prave od naših žen an komediju su pisale Lidia Zabrieszach an Maria Primosig. An tisto nuoč priet, na 7. marca, te bomo čakale du Špietre, ki ob osmi ur zvičer pridejo tisti od Canzoniere delle lame taz Bologne.

Na stuoj začet guorit, de dva dni su masa. Ankrat na lietu, je pru takuo an ti muoreš prit ne samuo za poslušat an za gledat, ma zak je lepuo se ušafat use kupe, se pogledat tu oči an videt, de

smu šele nimar use unite za obranit naše pravice an našo digniat.

Te pozdravjam na imenu vsieh žen od Zveze beneških žen an se troštamo te miet preca med nam.
BRUNA DORBOLO'

MEDNARODNI DAN ŽENA

Pandiejak 7. marca

ob 20.30 uri u kamunski sali v Špietru

Canzoniere delle Lame (Bologna)

bo pieu piesmi ki se tičejo z žensko problematiko

Torak 8. marca

ob 20.30 uri u paleštri na Liesah

Komedija: «Učera, donas, jutre»

igra Beneško gledališče

Kantautorji iz Koroškega

Fotografska razstava: «Dikle» (Iz razstave «Emigracion» ki je bla napraviena od članov fotokrožka Rečan za letošnji 20 dan emigranta)

GIORNATA INTERNAZIONALE DELLA DONNA

Lunedì 7 marzo

ore 20.30 - sala consigliere di S. Pietro al Natisono

Canzoniere delle Lame (Bologna)

con canti popolari inerenti la problematica femminile

Martedì 8 marzo

ore 20.30 - palestra di Liessa

Commedia: «Učera, donas, jutre»

recita il Beneško gledališče

Cantautori della lame Carinzia

Mostra fotografica: «Dikle» (tratta dalla mostra «Emigracione» - organizzata dal gruppo fotografico del c.c. Rečan di Liessa, in occasione del 20. dan emigranta)

S. Pietro al Natisono

Emigrazione e mercato del lavoro

SECONDA LEZIONE DEGLI INCONTRI CULTURALI

«Emigrazione e mercato del lavoro» è stato il tema della seconda lezione degli incontri culturali della Slavia friulana tenutasi lunedì 14 febbraio a S. Pietro al Natisono, per iniziativa del Centro studi Nediža in collaborazione con l'Istituto di ricerche sloveno. Relatori alla tavola rotonda il prof. Ugo Ascoli dell'Università di Ancona, la dott. Elena Saraceno del Centro ricerche economiche e sociali di Udine, il segretario regionale della CGIL Giannino Padovan e il dott. Furio Bernardi dell'Ufficio Regionale dell'Emigrazione.

La lezione è passata dalla analisi dei vari aspetti dei fenomeni migratori interni ed esterni a livello nazionale ed internazionale, agli aspetti che hanno più direttamente interessato la Regione Friuli-Venezia Giulia e la Slavia friulana.

L'emigrazione, nel passato, è stata vista come unica possibilità di rispondere ai bisogni crescenti delle masse rurali, il cui movimento — massiccio — ha determinato vistosi problemi politici e sociali. Questi risultano però diversificati e nella Regione Friuli-Venezia Giulia

hanno trovato soluzioni direttamente collegate al tipo di economia caratterizzata dalla piccola industria e dall'artigianato diffuso nel territorio.

Anche le leggi regionali hanno trovato qui una risposta diversa che nelle altre regioni, perché le provvidenze, anche quelle di tipo assistenziale, sono state realmente indirizzate alle loro finalità istituzionali. Nello stesso tempo, però, sono rimaste anche in questa regione larghe fasce di sottosviluppo, una delle quali incide proprio con la Slavia friulana. Nel corso della lezione sono emerse anche alcune condizioni per le quali anche in una zona come questa può essere programmato lo sviluppo evitando che le risorse si disperdano senza determinarne i presupposti: sfruttamento delle risorse naturali per l'industrializzazione, cooperazione economica internazionale, recupero urbano, turismo. Tutto questo non disgiunto dalla valorizzazione etnico-linguistica, perché il presupposto dello sviluppo è l'esistenza di forze umane capaci di volontà tenace ed iniziative.

Impensabile solo dieci anni fa, sono le parole della dott. Saraceno, oggi lo sviluppo può nascere anche da fattori come questi, basati sull'autonomia dei programmi rispetto alla Regione ed al decentramento economico, che è del resto caratteristico della nostra Regione.

POVZETEK

Na drugem srečanju Beneških kulturnih dnevo, ki je bilo v Špetru Slovenov 14. februarja so štirih predavatelji (univerzitetni profesor Ugo Ascoli, raziskovalka dr. Elena Saraceno, deželni tajnik CGIL Giannino Padovan in Furio Bernardi iz deželne tajništva za izseljeništv) go-

vorili o vprašanju izseljevanja in tržišča delovne sile. Po pregledu značilnosti emigracijskih tokov v naši državi so na okrogli mizi obravnavali posebnosti deželne emigracije. V okviru izseljeniške problematike je bila predstavljena tudi deželna zakonodaja. Med srečanjem so prišli na dan tudi določeni predlogi, ki naj bi vodilo pri načrtovanju razvoja Beneške Slovenije.

PONTEACCO

Fiaccolata di S. Dorotea

Sabato 5 febbraio si è svolta a Ponteacco la tradizionale fiaccolata di Santa Dorotea, protettrice del paese.

La festa, una fra le prime dell'anno nelle valli, ha avuto notevole successo con contorni veramente suggestivi. Il raduno generale nella piazza del paese ha richiamato una grande massa di persone che, munite di fiaccole e di lumini, ha raggiunto la chiesa in collina. Il trattamento culturale della serata ha soddisfatto tutti i partecipanti poiché il programma ha rievocato le fasi più recenti della storia di Ponteacco, con la gradita partecipazione dei cori «Pod lipo» «San Leonardo» e del neonato coro di Ponteacco diretto dal prof. Specogna. Sono stati eseguiti dai cori i brani tradizionali delle valli e, alla fine, è stato offerto, dalle donne di Ponteacco, un rinfresco generale che ha favorito un grande incontro sociale allegro e spensierato. I «tonkači» con la loro armonia e professionalità hanno attirato l'attenzione di tutti i presenti annunciando la fitta nevicata che il giorno successivo ha ben imbiancato il panorama.

Francesco Coren

REČAN ZBOR AL KI VIČ?

Smo se čudli, vsi smo se čudli, kar smo se zbral v petak 4. februarja v paleštri na Liesah, al je bluio pruries, da vsi tisti, ki smo bil zbrani smo, priet al potlé, piel v našim zboru?

Na občina, ki ima samuo 800 ljudi jih je dala v zadnjih 15/20 liet, vič ku 130 piet v nje cierkuni zbor, malomanj an kuart naših morejo reč «an ist ankrat sam pieu», muormo reč, da tale je narguorš pašjon naših ljudi.

Srečal smo se ku stari parjatelj, na posebna, četudi ne bogata, vičerja; na ramonika, an par piesmi vsi kupe, no malo fotografiji, na filmina in vičerja se je zgubila ku nič an hitro je paršla ura za iti damu, vsak v svoje življenjske težave.

Kakuo se morejo zbrat vič ku stuio ljudi, brez nič posebnega, samuo zak ankrat so piel an ne vsi kupe? Ka jih darži kup? Al je samuo piesam al je kiekie družega?

V naši fari smo zmieram imiel pievski zbor, so piel naši noni an naše matera in očuo, pa nie pravce, da nam pravi, de se je še kajšan krat zgodilo kar je ratalo donas.

Bi teu rad viedet, kie stoji tista muoč, ki je tuole nardila, jo moremo iskat v skupnem dielu, ki nam je

dalo možnost za se srečat vič krat, takuo da smo se spoznal! Mormo mislit, da na vičerja kier človek more živiet, al nazaj oživiet mlade lieta, vsakemu storje dobro, pa te mladi?

Mormo iskat še napri, pa na bomo srečal nič posebnega ku samuo vič: more bit, tudi tuole je pomalo, an tuole je bluio hnuocu, pa nič posebnega.

Ist bi teu dat samuo še an par misli, ki bi mogle pomagat zastopit zaki je ratalo, pa na viem al bojo ki hnuocu.

So nam pravli, da stari pievci so lepuo piel, so nam pravli, de te mlad na znamo piet, so nam pravli da naša piesam nie nič uriedna, smo miel sreča miet med nam don Rina Marchiča, Rinalda Luščaka, Lucjana Vodopivca, Almo Kovačuo, in puno družih, smo imiel težave, so nam branil da bi piel, so nas preganjal... an pogledita ka so zakuril!

Smo se zbral, ku na velika družina, smo bli vesel za no nuoč, al rata še? Na viem, pa bodita šigurni, puno in puno liet še kar se bojo menal od piesmi v dolinah, pride uon kajšan, ki porče: «Ja, vse pru an dobro, pa Rečan je biu nieki družega!».

A C

Zanimiv prikaz beneškega tiska v knjižnici Damir Feigel

V prostorih slovenske ljudske knjižnice Damir Feigel v Gorici je v teh dneh odprta zanimiva razstava o slovenskobeneškem tisku. Razstava je sicer že bila prejšnji teden v Kulturnem domu. Zares si jo je vredno ogledati, saj najdemo na njej dokumentirano bogato čtivo, ki so ga tiskali Benečani sami. Gre za razne knjige in knjižice, v katerih so dela beneških avtorjev, pa tudi za dela, ki govore sicer o Benečiji, so pa bila napisana od avtorjev iz drugih slovenskih pokrajin, tako v Primorju kot v osrednji Sloveniji.

Poleg tega pa imamo razstavljeni tudi številna italijanska dela, naj gre za posebne knjige ali pa za članke objavljene v tej ali drugi reviji, ki govore o Benečiji. Objavljena so tudi nekatera Trinkova dela v italijanščini, saj je znano, da je bil Ivan Trinko zelo čisljan v videmskem kulturnem svetu, ker je objavljaval številne spise o furlanskih kulturnikih pa tudi prevode iz raznih slovanskih jezikov. Prav bi bilo, da bi nekaj Trinkovo delo

ovrednotili v celoti, in da se ne bi omejili samo na njegova slovenska dela, ki opisujejo le Benečijo, saj je bil viden član videmske akademije za kulturo in znanost, priznan politik in še marsikaj drugega.

Na razstavi so tudi številni časopisi in revije. Posebno pomembni so tiski iz narodnoosvobodilne borbe, partizanski ciklostilirani časopisi, ki so jih takrat izdajale slovenske partizanske edinice. ki so delovale v Benečiji. Zanimive pa so seveda tudi povojne periodične publikacije kot so Matajur, Novi Matajur, Dom. Emigrant, razni koledarji, otroški listi in še veliko bi jih lahko naštevali.

Na razstavi je približno tristo eksponatov. Veliko več bi jih lahko bilo, seveda če bi bilo na razpolago za razstavo več prostora. Urednika razstave, Marijan Breclj in Zdenko Vogrič, pa sta se seveda omejila na kar se da najbolj popoln prikaz tega, kar je v Benečiji izšlo ali kar je bilo napisanega o Benečiji. V pomoč so jim bile številne knjižnice in razni arhivi.

Il presidente della Savognese Bruno Qualizza, con Maurizio Schianchi della Gaglianese. Per il presidente nonostante tutte le difficoltà in seguito ad infortuni e squalifiche, l'annata in corso è ricca di soddisfazioni

LO SPORT

CALCIO

Il maltempo delle ultime due settimane ha dato il colpo di grazia ai vari campionati con il rinvio della maggior parte degli incontri a causa della neve che ha ricoperto i campi di gioco.

Risultati marcatori e classifiche (al 13 febbraio)

PROMOZIONE
Edile - Valnatisone rinviata
Valnatisone - Tolmezzo rinv.

CLASSIFICA: Pro Cervignano 30; Lucinico 29; Orcenico 28; Pasianese 22; Fontanafredda, Cordenonese, Spal Cordovado, Cormonese 20; Azzanese 18; Tarcentina, Edile, Centro del Mobile 17; Ponziana 14; **VALNATISONE**, Tolmezzo 11, Isonzo, Turriaco 10.

2ª CATEGORIA

Savognese - Cussignacco rinv.
Donatello - Audace rinviata
Natisone - Audace 3-2
Donatello - Savognese 1-2

CLASSIFICA: Cussignacco 30; Villanova 26; Olimpia 25; **AUDACE 22**; Medeuzza, Dolegnano 21; **SAVOGNESE 20**; Real Udine, Gaglianese, Buttrio 19; Fulgor, Faedese 17; Natisone 16; Torreanese 13; Donatello 10; Azzurra 9.

3ª CATEGORIA

Paviese - Pulfero rinviata
Turno di riposo

CLASSIFICA: Stella Azzurra 24; Linea Zeta 23; Brazzanese, Lauzacco 22; Aurora 20; Camino Caminetto 18; Manzano 14; **PULFERO 13**; Savorgnanese 11; Paviese, Togliano 9; Serenissima 8; S. Gottardo 6.

Le gare degli Under, Allievi sono state rinviate mentre i giovanissimi ne hanno disputata una in quanto le neviccate si sono verificate la notte del sabato.

Moreale Renato, Valnatisone «Esordienti» ha esordito nella categoria «giovanissimi» con buone prestazioni

Clodig Luca, Valnatisone «Esordienti»

GIOVANISSIMI:

Valnatisone - Gaglianese 0-0

MARCATORI

(al 13 febbraio)

18 RETI: Gubana Paolo

11 RETI: Rot Zarko

10 RETI: Jussig Ezio

7 RETI: Carligh Stefano

6 RETI: Chiacig Walter, Rucli

Ermanno, Ipnocico Antonio

5 RETI: Cernoia Paolo

4 RETI: Miano Massimo, Scau-

nich Bruno, Dugaro Antonio, Birtig Roberto

3 RETI: Dugaro Stefano, Chia-

bai Stefano, Fiorentini Mas-

simo, Pinatto Cesare, Dor-

bolò Michele, Trusgnach

Gianni, Scuderin Andrea

2 RETI: Boccolini Luigino,

Scaravetto Claudio, Barbi-

ani Cristiano, Manzini Gab-

rielle, Cosson Gianni, Car-

bonaro Franco, Petricig

Walter, Specogna Daniele,

Dugaro Terry, Vogrig Si-

mone, Caucig Roby, Zuiz

Andrea, Cencig Paolo, Urli

Luca, Comugnero, Busolini

Vanni, Paravan Alberto, Ba-

lus Valentino.

1 RETE: Jussa Bruno, Dreco-

gna Gianni, Vogrig Bruno,

Buonaseria Corrado, Toma-

setig Pio, Pelizzari Guerri-

no, Chiabai Luigi, Iannis E-

lio, Floreancig Antonio,

Clodig Luca, Marinig Ro-

berto, Specogna Roberto,

Giovanni e Renato Morea-

le, Chiabai Bruno, Petricig

Diego, Mauri, Miani Mario,

Tafuro Giacomo, Cernoia

Claudio.

Paolo Miano nella "Nazionale Olimpica,"

Pare ormai certa la notizia che Paolo Miano, assieme al compagno di squadra Manuel Gerolin, verrà convocato per la «Nazionale Olimpica», che prenderà parte alle prossime olimpiadi.

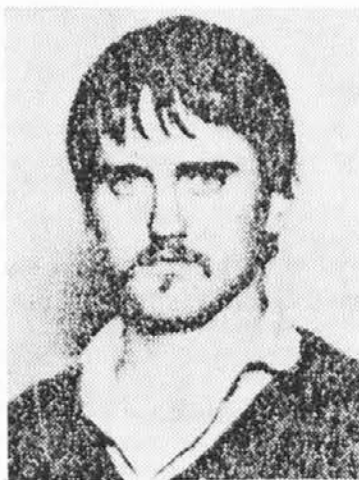
Se la notizia verrà confermata dalla convocazione di Cesare Maldini, sarà una grande soddisfazione per Paolo e per gli sportivi delle Valli.

CICLOCROSS

A Godia . . . sempre l'U.C. Cividalesi!

Ormai è diventata un'abitudine nelle gare di ciclocross: la società del presidentissimo cav. Bruno Beuzer spadroneggia conquistando una infinità di successi. L'ultimo in ordine di tempo a Godia, alla periferia di Udine nel trofeo Firmino Livis, ha visto la affermazione di Walter Pettorosso, al secondo Roberto Sava, al quarto Fulvio Cusigh, al sesto Marino Bon, il trofeo è stato consegnato dall'assessore allo sport Borghi.

Germano Cendou: "Tudi šport nam bo pomagal navezati pretrgane vezi s sosednjo Slovenijo,"

Mladi, parjazni Germano Cendou, sekretar teritorialnega odbora Združenja Slovenskih Športnih Društev za videmsko provinčjo nam je dediku no malo cajta, ko smo ga šli intervjuvat na Beneco v Čemur, kjer on diela in kjer dielajo vsake sort artikolne (obutev) za se iti šijat (smučat), palce an čerjeuje za ginastiko.

Takuo Germano nam je začeu pravt o njega esperienc, o njega djelu an interesu, da bi v Benečiji pod Matajurjam kjeke dobrega napravli, kar se tiče športa in da bi miel vič kontatu z bližnjim Livkom in

Kobaridom.

Ze pred dvieh lietih smo mislili, da bi kjeke kupe organizirali s športniki z druge strani konfina, smučarsko tekmovalje (gare di sci) na Matajurju.

Oni imajo stagion zlo impregn in ko so določil datu, de bi paršli tle h nam, se je par nas kiek zataknilo an takuo je šlo vse po vodi.

«Lan sam biu šu u Tolmin, kjer smo bli kupe določil dan za napravit no skupno garo na Matajurje. Sam biu vižu Sci club iz Matajurja, ki je biu dakordo, da bi napravli tole garo. Ma ku de bi ratalo napuošto, prout telin naši iniciativi je paršla juga in našo srečanje je takuo odpadlo.

An par nedieji od tega pa smo se na Matajurju srečali s raprezentanti iz Tolmina in Livka.

Iz Livka so nam pokazal, de so zlo interešani an veseli, da bi se povezal z nam, ma ne samuo za kar se tiče sci, tud za namizni tenis an odbojko (pallavolo). Takuo bi začel to kolaboracion na telim majhanim teritorju, kjer bi nam olajšalo dielo in potem, ko bi tuole sodelovanje že šlo lepuo napri, bi mogli tud ga ar-

šerit na druge kraje.

«Al je kajšan de se par vas že interesa - igra namizni tenis (tennis da tavolo).

Neki otruoek je u vasi, ki igrajo, trieba però je videt, kakuo je z njimi, kuo so parpravjeni an takuo naprej.

«In odbojka - pallavolo?».

Z pallavolo bo buj lahko, jih je puno, ki igrajo, imamo tud našo škuadro, ki igra v kampionatu.

«Sta na nedeljskem riunio- nu že napravli program?»

«Sada, ki so finil prazniki, se spet srečamo in poguormo o datumu, kada pridejo oni h nam in kada bomo šli mi h njim».

«Imate kajšan prestor, kjer bi lahko imiel kajšno partito od namiznega tenisa ali pallavolo?».

«Imamo palestro na Liesah, kjer je tudi igrišče za tenis. Tam bi poliete lahko napravli kajšno garo. Par nas je nekaj mladih, ki igrajo tudi tenis».

«In judje kaj pravijo o telih iniciativah?».

«So an oni sodišfani, se tud oni interešavajo».

«Kaj mislite o kolaboracion s Trstom in Gorico?».

«Mislím, da bi na smielo bit

težav, buojš je pa da sada začnemo tle na našem teritorju, tle par nas».

«Kajšne kontate imajo ljudje s sosiedi z druge strani konfina?».

Pred 15-20 liet od tega so bli kontati z našimi sosiedi njeki vsakdanjega. Naši so ob vsakih praznikih in šagrah hodili na Livek, tam so se tud ženili, oni so hodili pa h nam. Takrat ni bluo televižjona al drugih reči, ljudje nieso bli doma ku donas. Cajt je šu napri an use tele reči so se zaustavile.

Te stari so ohranili njih navade in odnose (rapporte), mlada generacion pa je paršla pod influenco čudnih idej tistih, ki imajo u rokah. Te mladim so ble usiljenje (imposte) čudne ideje, predsodki (preconcetti).

«Kakuo bi se dalo spet buj oživjet tele kontate?».

Sam prepričan, de je lahko šport adna od tistih poti, da začnemo spet gradit, kar je bluo pred lieti podartega in zgubienege. S športam bi partegnil zanimanje mladine s telega teritorja, potle pa bi lahko miel še kulturne in gospodarske kontate.

Pisma uredništvu - Lettere al direttore

Moje ime je Anton Fink, star sem 30 let, po poklicu sem delavec v avtomobilski tovarni IMV v Novem mestu.

Vsak mesec kupim cenjeni časopis Novi Matajur iz vaše Benečije, od rojakov, ki živite onstran meje med tujim narodom. Že stoletja ste pod tujim vplivom, pod pritiskom asimilacije, posebno še v tem 20. stoletju v dobi fašizma, pa tudi danes niste še dosti na boljšem. No, pa vendar še obstajate, še se ve, da tu živi seme starega slovenskega naroda, posejano še pred 1300 leti. Rad prebiram članke v vašem listu, pisane v beneškem nare-

čju, pa tudi v lepem knjižnem jeziku.

Samo veliko imate pisano tudi v italijanskem jeziku, ti sto pa na žalost ne razumen, razen nekaj besed.

Zanima me, zakaj pišete v listu tudi v italijansčini, kakšen je glavni vzrok? Čeprav malo pozno, želim vam mnogo uspehov v letu 1983, in da bi vaš list izhajal bolj pogosto, vsaj tedensko in pa, kar je še najbolj važno, da bi imel še mnogo več bralcev.

Pričakujem vaš odgovor, za katerega se vam lepo zahvaljujem.

Anton Fink

Spoštovani bralec Fink!

Zelo smo bili veseli Vašega pisma našemu uredništvu in ga rade volje objavljamo.

Veseli nas, da se delavci, kot vi, v matični domovini zanimajo za naš boj in našo usodo in da ste zvest bralec našega lista.

Zastavili ste nam vprašanje, na katero smo dolžni odgovoriti: «Zakaj pišete v listu tudi v italijansčini, kakšen je glavni vzrok?».

Vzrokov je več, dragi prijatelj. Predvsem morate vedeti, da beneški Slovenci nismo nikoli imeli šole v materinem jeziku in je nimamo še danes. Drugi vzrok je ta, da želimo seznaniti tudi večinski narod z našo borbo in upra-

vičenimi zahtevami. Med večinskimi italijanskim narodom nimamo samo nasprotnikov, imamo tudi veliko prijateljev, ki so solidarni z nami in podpirajo boj za naše pravice. Za zaključek naj povemo še, da imamo bralece in naročnike tudi med Italijani. Upamo, da boste zadovoljni z našim odgovorom. Zahvaljujemo se vam za spodbudne besede in voščila k novem letu. Tudi mi vam želimo obilo osebne in družinske sreče ter polno uspehov v delu. Oglasite se še kdaj. Sprejmite z našimi bratskimi pozdravi izraze našega globokega spoštovanja.

Odgovorni urednik (Izidor Predan)

Ancora ringraziamenti dal Canada per il coro "Nediški puobi,"

Chiedo gentilmente ospitalità al suo quindicinale (Novi Matajur) con preghiere di essere esaudito.

Ho ricevuto dal gruppo di Thunder-Bay - Unione Emigranti Sloveni Friuli Venezia Giulia (Ontario Canada) una lettera di ringraziamento al coro «NEDIŠKI-PUOBI» di Pulfero, alla quale vorrei dare giusto riconoscimento a titolo informativo per i tanti lettori del «Novi Matajur» e per i tantissimi simpatizzanti del nostro coro, anche perchè la lettera pervenutami menziona appunto tramite il suo giornale la continuità di collegamento e rapporto con questi nostri emigranti di oltre oceano.

Ringrazio sentitamente per avermi dato l'occasione di inviare attraverso queste poche righe un caloroso abbraccio dal «Nediški-Puobi» a tutti indistintamente e in particolare a coloro che ci hanno ospitato con calore inneguagliabile nelle loro famiglie.

Questo scritto nobile ci esalta (GRAZIE) e ripropone la validità concreta e cristallina di questa nostra spedizione nel lontano Canada. Personalmente desidero ringraziare coloro che ci hanno ospitato, desidero però rin-

graziare anche coloro che hanno avuto stima e fiducia nel scegliere il nostro «Coro» per questa così significativa e importantissima partecipazione.

Grazie di cuore quindi a questo gruppo di «THUNDER-BAY» e al suo presidente ELIGIO PAULETIG, abbiamo vissuto insieme attimi e momenti esaltanti e profondi, con i nostri canti vi abbiamo sì divertito ma, con le parole e nei fatti vi abbiamo donato tutto di noi stessi, ricordandovi che, la terra d'origine, la casa e la comunità sono radici indele-

bili, l'origine, la lingua, la cultura comunque vivono e crediamo vivranno, dandoci energie nuove per ritrovarci ancora.

Ringrazio calorosamente, le allego fotocopia della lettera in oggetto.

Con stima a Lei i migliori auguri.

«Coro Nediški Puobi» (Ragazzi del Natisone)

PULFERO

Graziano Crucil - Presidente

Nediški Puobi, via IX Agosto 8 33043 Cividale (UD) Italia

Carissimi Nediški (Nebeški) Puobi:

Anche se in ritardo e in breve, crediamo che per mezzo del Novi Matajur è il metodo migliore per raggiungere voi tutti.

Sperando che il vostro viaggio in Canada sia stato apporto non solo di stanchezza fisica ma ricco di esperienza, di apertura su un mondo diverso che ci auguriamo sia sempre migliore, più umano e più cristiano.

E' difficile esprimere in poche parole i veri sentimenti che la vostra visita ha suscitato in noi. Per la vostra spontanea allegria, amicizia, il vostro bel canto (che ha portato lacrime agli occhi di tanti). Possiamo solo dire grazie, di certo avete consolidato in noi l'attaccamento per la terra d'origine.

Con la speranza di rivedervi in un futuro non molto lontano.

Invio a tutti voi fervidi auguri per le Feste Natalizie.

Unione Emigranti Friuli Venezia Giulia

Gruppo di Thunder Bay Eligio Pauletig - Presidente

ŠPETER

KLENJE

Otroški pust za vse otroke

Na debelino, v nedeljo, 13. februarja, je bui, ku usake lieto, tau Koredah blizu Klenja, tradicionalni «otroški pust». Ga je organizirala tudi lietos Beneški študijski center «Nediža» taz Špietra.

Tu Koredičjovi sali se je zbralo dost omaškeranih otrok od vič kraju Nediške an Rečanske doline. Notar so imiel vsake sorte igri, muzik an plesu an so se zlo divertil te mali an te veliki, mlade matere tata an parjatelj. Za muziko so poskarbiele prof. Angela an Valentina Petricig taz Špietra.

Nie malko tudi mašker tih velikih, ki so paršle tudi one plesat, piet an vrisakat.

Otroc so bli vsi zlo veseli, plesal an popil, an še sniedli tradicionalne kroštulne. So vebral tudi te narbuje lepo mašker, ki je bla mali Francesco Qualizza - Bernadu taz Sriednjega, ki živi u Vidmu.

Poročila sta se Nino in Marina

Vsega smo se mogli čakati, ma tuolega pa ne! Al pa, ne takuo na naglim! Pravemo o poroke Nina Ciccone iz Špietra in Marine Crucil iz Cedada.

Poročila sta se v liepi cirkvici v Sarzenti v saboto 5. februarja. Tisto vičer priet, v petak 4. februarja, pa so zbrali okuole sebe v Špietru vse njih parjatelj, zbor Pod lipo, u katerim piejejo obadva, an feštegal tel liep aveniment. Mlada družinca bo živiela v Špietru. Vse narbuoje jim željo v njih skupnem življenju zbor Pod lipo, midruz an vsi njih parjatelj.

LIPA

Dvje rojstva u eni hiši

Ljepa novica nam je paršla iz Lipe, kjer na zadnji dan starega ljeta so veselo «brindali» za rojstvo male Valentine Jussa, ki se je rodila v Čedajskem špitale pru 31. dičemberja. Srečna mama je Paola Cicuttini iz Škrutovega, tata pa Mario iz Lipe. Se lepua Valentina se nje ogledala luč sveta, ki 16. genarja se je rodil, le u čedajskem špitale, mali kužin Massimo, za veselje mame Anne Jussa (ki je urad-

nica u Čedadu pri Zvezi Beneških izseljencev) in Gianfranca Liberale.

Valentin in Massimu, ki sta zaries lepa otroka, želmo puno zdravja in sreče u dugem življenju.

BARNAS

Liep šenk otruo an puobu te starim u počitniškem domu (u rikoverje)

Pred kratkim so šuolarji, majhni in buj veliki iz Dol. Barnasa šenkali te starim, ki živijo u rikoverju u Špetru, televizor, ki so ga udobili na Telefriuli, kot so sodelovali na konkuršu «L'oggetto misterioso» - skrivnostni predmet.

Te stari u rikoverju so bli zlo ganjeni an veseli za ljepe gešt šuolarske mladine iz Dolenjega Barnasa.

PRAPOTNO

PRAPOTNO

Prapotišče - Prva obletnica smrti Antona Bernika

Z veliko, dvakrat veliko žalostjo smo izvedeli za smrt našega zvestega bralca, našega naročnika, hudo preganjanega antifasišta, ki je preživel več let po italijanskih zaporih zaradi svojih demokratičnih in naprednih idej. Rekel sem z

dvakrat veliko žalostjo, ker smo zvedeli za novico 16. februarja 1983 in on je umaril 16. februarja 1982. To se pravi ob njegovi prvi obletnici smrti. Žalost za njegovo izgubo in žalost, da nismo bili prisotni ob pogrebu, da nismo nič pisali, ko je zapustu ta svet v 82. letu starosti.

Večkrat je prišel s svojim neločljivim ruksakom na društvo «Ivan Trinko» v Čedad, na patronat, na «Novi Matajur». Šel je po občinskih uradih, po oficikah.

Pisal na vse strani in iskal svojo pravico, kakor Cankarjev «Hlapec Jarnej», a jo ni dobil. Kot dolgoletnemu preganjanemu antifasištu, ki je šel skozi številne fašistične zapore, bi mu po zakonu pripadala penzija, a mu jo niso dali. Toda on je vedno veroval v pravico demokracije in v tej veri je zatisnil svoje oči pred dobrim letom dni.

Čeprav z zamudo — a ne po naši krivdi — se ob prvi obletnici klanjamo s hvaležnostjo njegovemu spomnu. Družini in žlahti, še vedno našim zvestim naročnikom, pa danes izražamo naše globoko sožalje.

DREKA

LAZE/ČEDAD

V četrtak, 20. ženarja se je rodil u čedajskem špitale pru liep puobič, kateremu so dal ime Manuel. Srečna mama je Maria Cicgoi - Suostarjova iz Laz, srečan tata pa Macorig Mario iz Čjampeja. Liepemu Manuelu želmo vse narbuoje v življenju, ki ga ima pred sabo. Troštamo se, da tata in mama preca poskarbe za se trico, takuo da bojo veseli ne samuo Manuel, pač pa tudi vsa žlahta.

FARMACIE DI TURNO

dal 1 al 4 marzo

Cividale (Fornasaro) - Tel. 731264
Manzano - Tel. 754167
Torreano - Tel. 733238 - 712181

dal 5 all'11 marzo

Cividale (Pelizzo) - Tel. 731175
Premariacco - Tel. 729012
S. Giovanni al Natisone - Tel. 756035

dal 12 al 15 marzo

S. Pietro al Natisone - Tel. 727023
Cividale (Pelizzo) - Tel. 731175
Corno di Rosazzo - Tel. 759057

La domenica e nelle giornate festive le farmacie sono aperte soltanto la mattina, per il restante periodo e per la guardia notturna il servizio viene svolto per chiamata a battenti chiusi, la chiamata è ammessa soltanto con presentazione di ricetta medica con la dicitura «urgente».

URNIK AVTOBUSOV V NEDIŠKIH DOLINAH

AVTOBUSI

Iz Čedada v dreške vasi (Kras):	6.00 - 15.25
Iz Krasa (Dreka) v Čedad:	13.05 - 18.45
Iz Hlocja v Čedad:	6.30 - 7.20 - 9.10 - 10.35 - 13.10 - 15.00 - 16.00
Iz Čedada v Hlocje:	8.40 - 10.10 - 12.45 - 13.05 - 13.45 - 17.45 - 18.45
Iz Gorenjega Tarbja v Čedad:	6.15 - 14.45
Iz Čedada v Gorenji Tarbi:	13.05 - 18.45
Iz Oblice v Čedad:	6.15 - 14.00
Iz Čedada v Oblico:	12.45 - 18.45
Iz Čedada v Zamir:	17.45
Vse tele korriere grede tudi čez Škrutovo	
Iz Mašer v Čedad:	6.10 - 15.30
Iz Sovodnjega v Čedad:	6.40 - 7.15 - 16.00
Iz Čedada v Sovodnje in h Mašer:	13.05 - 17.45
Iz Štupce v Čedad:	6.30 - 7.20 - 9.00 - 10.30 - 12.00 - 14.00
Iz Loch (Podbonesec) v Čedad:	15.00 - 16.00
Iz Čedada na Štupco:	8.30 - 10.00 - 11.30 - 12.30 - 13.40 - 14.40
Iz Čedada v Črni vrh:	13.15
Vse tele korriere grede tudi čez Špeter	
Iz Prapotnega (Molino vecchio) v Čedad:	6.45 - 15.25
Iz Čedada v Prapotno:	13.15 - 18.15
Iz Mažarol v Čedad:	6.15
Iz Čedada v Mažaruole:	13.30
Iz Tavorjane v Čedad:	6.30 - 7.20 - 10.30
Iz Čedada v Tavorjano:	8.10 - 12.20 - 13.30
Iz Čente - Ahten - Neme v Čedad:	6.55 - 16.00
Iz Čedada v Cento:	13.05 - 17.50
Iz Čedada v Videm:	7.00 - 8.00 - 12.30 - 13.30 - 14.30 - 15.30 - 16.30 - 18.40
Iz Vidma v Čedad:	8.00 - 11.00 - 12.00 - 12.25 - 13.20 - 14.10 - 17.15 - 17.40 - 18.15 - 19.15

LITORINA

Iz Čedada v Videm:	Od 6.00 do 18. ure vsako uro, razen 15.00 ure Po 18.00 uri grede še dvje ob 19.20 in 20.20 uri.
Iz Vidma v Čedad:	Vsako uro od 6.30 do 17.30. Po 17.30 grede še tri ob 18.40 - 19.50 in 22.30 uri.

Srečanje klubov zdravljenih alkoholikov v Špetru Slovenov

Okrog 300 ljudi se je udeležilo srečanja klubov zdravljenih alkoholikov, ki je bilo pred mesecem dni v občinski dvorani v Špetru Slovenov. Klube alkoholikov, ki s terapevtskimi in rehabilitacijskimi pobudami prispevajo k zdravljenju alkoholikov, so ustanovili v naši deželi novembra 1979. leta, pri oddelku za kronične bolezni videmske bolnice, ne osnovni

metod zdravljenja dr. V. Hudolina iz Zagreba. Njegova terapevtsko rehabilitacijska metoda alkoholizma predvideva, da se po zdravljenju bolnik skupaj s sorodniki vključi v klub za zdravljenje alkoholike. Terapija traja 5 let.

V naši deželi je doslej približno 100 takih klubov. V čedajski krajevni zdravstveni enoti (USL) delujejo trije

klubi in sicer v Čedadu, Manzanu in Špetru Slovenov. Povedati je treba, da je v čedajski USL, ki šteje 43.793 prebivalcev, od 1500 do 3000 alkoholikov in če upoštevamo še člane njihovih družin je v tej tragediji vpleteno do 8500 oseb. Torej od 5 do 10 odstotkov odraslih so alkoholiki. Januarja tega leta je bilo v klubu Nediških dolin na zdravljenju 19 alkoholikov in sicer 16 moških in 3 ženske. Srečujejo se vsak tork ob 18. uri v ambulanti v Špetru Slovenov in vsak petek ob isti uri v čedajski bolnici.

Toda vrnimo se k srečanju. Namen pobude je bil v prvi vrsti seznaniti prebivalstvo, zdravstvene in socialne delavce ter krajevne uprave z vprašanjem alkoholizma in hkrati s teževami, s katerimi se spopadajo operaterji v naši USL in sicer: pomakanje postelj za alkoholike v čedajski bolnici, težave pri zaposlovanju strokovnih operaterjev, ki bi lahko vodili klube in še zlasti pomanjkanje sodelovanja zunanjih služb, v prvi vrsti zdravnikov.

Srečanje se je zaključilo s podelitvijo, nagrad in priznanj osebam, ki so abstinenti 1, 2 ali 3 leta.

PIŠE PETAR MATAJURAC

Za buno ženo je šu u Korotan po lipove jabuke

Pravijo, da ženi, kadar ji je narmanj, jo glava boli, pa tu ni rjes, ne velja za vse. So pa tudi take žene, ki jim ni nič, a se udelavajo, da so bune.

Take, po navadi, imajo za norca svojega moža. Adna od takih je bla tudi tista, ki govori o nji naša kratka zgodba.

Klicala se je Judita. Zmeraj se je kumrala možu, da je buna, da jo glava boli in ko ji je on hodil po zdravila, je ona pa z drugimi ljubimkama.

Njekega dne se mu je posebno tožila in jokala, da ne more nič živeti.

Povedala mu je tudi za zdravilo, ki bi ji lahko pomagalo.

«U Korotanu (na Koroškem) imajo lipove jabuke in samuo če bom tiste jedla, bom ozdravila!». Mož je biu ubogi revček, al pa mu je manjku kajšan petak, da je ženi vse vjervu. Naj bo takuo al dugače, se je napravu na pot in odšu u Korotan.

Pot je bla duga, vič dni koje naprej in nazaj in mi ga pustimo, naj hodi, da se varnemo spet h «buni» ženi.

Judita je teškuo čakala, da ji pojde mož izpod nog. Hitro poile, ki je šu, je začela na veliko parpravjuvat veselico, veliko fešto in ko je končala eno, je začela že drugo. Pozabu sem se povjedat, da je biu mož bogat, zatuo ji ni manjkalo denarja.

Judita je poklicala na fešto vse nje ljubimce, parjatelj in zance. Pili in jedli so, da je blo kaj, za ples pa so godli najboljši godci.

Gor na vse tuole ji je ostu cajt, da je vozila u pastejo ankrat dnega, ankrat družega. Pustimo jo, naj se veseli in uživa in varnimo se nazaj h potovanju njenega nesrečnega moža.

Mož je biu napravu že poupoti do Korotana, ko je srečju znanega petjarja njekega vjedeža. Vse je vjedeu, kot Deseti brat.

«Kam pa greš takuo hitro?» ga je uprašu petjar.

«Žena je buna in isti grem u Korotan po lipove jabuke, ki ji bojo pomagale ozdravit. Petjar je vičkrat spau pod strjeho pridnega in poštenega moža, zatuo je lepou poznou «boljezan» od njega žene.

«Nu, ne bodi parsmuknjen an parsmojen. Odpri oči, žena te ima za norca. Lipovih jabuk ni ne u Korotanu ne ankoder na svjete. Ti si predober, tvoja žena je pa hudič in je buj zdrava ku ti.

Pojdi za mano, pa boš videu!» mu je odkrito povjedu petjar, kar je vjedeu in kar je mislu, mož je bugu petjarja in se za njim obarnu pruoti domu.

Kadar sta paršla blizu vasi, je bla tama. Že od deleča se je slišalo petje, vriskanje in muzika u Juditini hiši.

«Tebe bom spravu u žaki, da boš samuo poslušu in prideš ven, kadar ti jaz ukazem!» je sklenu petjar in ker je biu navajen mož od Judite samuo bugat, je narudu takuo, kot mu je ukazu petjar-vjedež.

Petjar je vstopu v hišo in odloužu težki žaki u kot (u

pič). Obedan ga ni zamerku, ker so bli zaposleni z drugim djelam. Objemali so se, pili in žrli. Nazadnje - čudno - ga je zagledala gospodinja.

«Kaj djelaš pa ti tle?» je zarjula nad njim. «Mislim, da te niesam povabila!».

U hiši so se vsi zasmejali. «Ne zamjerte, spoštovana gospa, njesam vjedeu, da imate fešto. Zeleu sem vas vprašat, če me lahko sprimate pod streho za obnuoč».

«Nocoj njemam cajta za tajšne kot si ti. Dajte mu za pit in naji se pobere iz hiše!» je odločno ukazala hlapcem, a petjar je biu kuražan mož, se ni takuo lahko udau, zatuo je na glas zarju:

«Vaš mož bi se ne obnašu z mano takuo saruovo. Kaj ga ni njega? Kjer je on? Rad bi z njim govoriu».

«Hahahahaha...» se prešerna in pijana zareži Judita.

«Moj mož je šu u Korotan, po lipove jabuke, pa ist sem buj zdrava ku on tam!» vsi so se zasmejali.

Petjar se je parbližu žakju in ga poštaku s palco, rekoč:

«Posluši žaki, kaj žena pravi, posluši žaki, kaj žena pravi!».

Mož skoči iz žakja, popade za debelo petjarjovo palco in namlati ženo. Potle pa je zaloviu iz hiše vse njene ljubimce in petoliznike. Ostala sta sama s petjarjem-vjedežam, jedla sta in pila celo noč, Judita pa je od tistega večera življela zdrava do konca življenja.

Vas pozdravja
Vaš Petar Matajurac

KAJ SE JE ZGODILO PO NAŠIH DOLINAH

GRMEK

V nedeljo 23. januarja se je rodil v čedajskem špitalu lep puobic, veselje tata Remigia Cernotta in mame Viviane Bordon. Mali puobic, ki se kliče Filippo, je ušafu na sviete sestrico Nadio, ki ima že no ljeto an pu.

Ljepi družini čestitamo, Filippu in sestrici Nadji želmo puno sreče in vse dobre v življenju.

LESA - DEBENJE KLODIČ - ČEDAD

Marije Konšorjove ni več med nami

Mesto Čedad in vasi, ki smo jih zgoraj napisali, so tesnuo povezane z življenjem Marie Vogrig - poročena Tomasetig, ki se je rodila leta 1925 u znani Konšorjovi družini na Lesah, družina, ki je opravljala puno in puno let cerkveno (mežnarsko službo) u bližnji cerkvi Marije dobrega sveta. Nje mož je biu Albino Tomasetig - Koglicov iz Debenjega - znani trgovec - budgar z gvantam. Najprej sta z ženo Marijo odparla butigo z gvantom v Klodiču, potle pa u Čedadu, kjer so živeli že

puno ljet s hčerko Jole.

U zadnjih letih je Marijo zdravje popolnoma zapustilo, skoraj pet mesecev pa je ležala u nezavesti u videmskem špitalu, kjer so zdravniki napravili vse, da bi jo rešili, a zaharbtna smart jo je pobrala še mlado družini, žlahti in prijateljem.

Nje pogreb je biu na Lesah, u nje rojstnem kraju, u četartak, 10. februarja. Res puno ljudi jo je spremljalo k nje zadnjemu počitku. Ohranili jo bomo u lepim in venčnim spominu, možu Albinu, hčeri Joli in vsi žlahti naj gre naša tolažba.

ZALOCIČ

Zapustila nas je Stefania Rucchin

Ni šlo parjatelja, znanca pa tudi neznanca mimo njih hiše, da bi ga ne bla poklicala na kafé, glaš vina al pa mošta. Takuo se je obnašala tudi, kadar je živjela u ekonomskih stiskah. Vsem bo manjkala Stefania Rucchin - Tratarjova po domače, je na hitro umarila. Dobil so jo martvo u nje kambri po dveh dneh od nje smarti. Bla je preoblečena in napravljena za iti na pot, morebit po penzion al pa do hčere Else u Čedad. Imela je 73 let. Nje pogreb je biu pri Sv. Štoblanku u petak, 18. februarja.

Naj gre vsem nje dragim naša tolažba.

SOVODNJE

Druga čičica v Sovuodnjemskem kamune

Je kumi začelo ljeto in u našem kamune se je rodila druga čičica, kateri so dal ime Emanuela. Srečna mama je Giuliana - Jakopinova iz Atuce tata pa Marino Cromaz iz Sovuodnjega.

Emanuela se je rodila u čedajskem špitalu 10. februarja. Vsi se veselimo za tole rojstvo in medtem ku želmo Emanuela vse dobre u življenju, se troštamo, de se bo preca rodil se kajšan otrok u našim kamune.

SREDNJE

GNIDUCA

Umaru je Bepo Lejonu

Po dugi boliezni je umaru na 3. februarja Giuseppe Rucchin-Lejonu iz naše vasi. Imeu je samuo 60 let. Puno liet je biu za komunskega konsilijerja v Sriednjem. Njega pogreb je biu v saboto, 5. febraja v Gorenjim

Tarbuju.

Puno ljudi ga je spremljalo k zadnjemu počitku. V veliki žalosti je zapustu ženo, hčera, sinove an vso žlahto. Njim naj gredo naše globoke sožalje.

OBLICA

Čudno se nam bo zdielo, da ga na bomo vič videli, srečavali na cesti al pa doma, v njega oštariji. Zmanjku je na hitro Eugenio Vogrig - Blažinu po domače. Imeu je samuo 68 liet. Vsi smo ga poznali kot dobrega, poštenega, aktivnega in di-

namičnega človeka, pa zaharbtna smart ga je prezgodaj iztargala družini in vsem tistim, ki so ga imieli radi. Po kratki, a neodpuštljivi boliezni je za venčno zatisnu svoje oči v videmskem špitalu. Njega pogreb je biu v Oblici v saboto, 5. februarja popudne. Družini in žlahti izrekamo naše globoke sožalje.

FOJDA

CENEbola

Zapustila nas je še mlada žena

U videmskem špitalu je umarila naša vasnjanka Santa Specogna, imela je samuo 65 let. U veliki žalosti je zapustila sina, nevesto, navuode in vso žlahto. Nje pogreb je biu u Čeneboli u četartak, 17. februarja. Naj gredo žalostni družini naše kondoljance.

SV. LENART

Lepo delo na reki Kosci

Se delajo an pravijo, da bojo takuo uredili obrečne nasipe (argini) gor po celi rečanski dolini. To pa niso navadni nasipi, so lepo zidani s kamunjam al pa zidovi s cementom. To košta težke milijone lir, a je uredno, čedno in potrebno delo. Pravijo, da bojo te ozidne ograje napravili ob celi reki

Kosci. Bila bi lepa reč, a o tem bomo še pisali. Naša fotografija nam kaže opravljeno delo pred mostom in od mosta naprej, ki je zgrajen čez Kosco u Škrutovem, blizu znane Kekulnovne hiše.

GORENJA KOSCA

Po kratki boliezni je umaru u petak, 18. februarja u čedajskem špitalu Vogrig Pietro - Petar Plačanu iz naše vasi. Manjkalo mu je malo mjescu za dopunt 81 ljet, saj se je rodil u Kosci na 21. julija 1902.

Biu je dobar mož, zdreu ku dob. Če je meu kada mje diha, ga je za vojo nesreč na djelu. Obedan bi ne biu jau, da ga bo smart takuo hitro pobrala, pa je takuo: smart ne izbira, pobira.

U zadnjih letih je živeu Petar pri navuodu in kunjadi u Čedadu, podkopali pa so ga u Čela, pod katero faro spada kaj, kjer je živeu in stanovau. Njega pogreb je biu u nedeljo, 20. februarja. Ohranili ga bomo u lepim in venčnim spominu.

Podbonesec

Marsin je žejan

Smo že vičkrat pisali, da so naše gorske vasi zapuščene, kjer manjkajo ljudem narbu elementarne reči, ki so potrebne za normalno človeško življenje, zatuso ljudje gredo živet drugam, hiše so prazne in praznijo se tudi vasi. O potrebah Marsina smo že vičkrat pisali, prav takuo smo pisali o teh luštnih, veselih, skarbni an delovnih ljudeh. O problemih in potrebah Marsina so pred kratkem govorili tudi na riunionu socialdemokratov, ki so ga imeli pred kratkim u teli podboneški gorski vasi.

Na sestanku je bluo narvič govorenja o pomanjkanju vode in o potrebi postrojitve ceste, ki povezuje Gorenji an Dolenji Marsin z dolino. Vse pru an lepou, vsakega je treba pohvalit,

kadar govori u interesu naših ljudi, kadar se riesno zauzame an se tuče za njih potrebe. Kadar pa se o naših problemih an potrebah govori, je buojš, da ne strumentaliziramo reči, je buojš, da pustimo interese partitov na stran. Zaki pravimo tuole? Zatuso, ker so pošjali socialdemokrati komunikat, u katerem pravijo, da če stojijo takuo reči, njeso oni krivi, zak njemajo obednega konsilijerja u podboneškem kamunu. Mi pa pravimo, da so jih imeli, in še puno let. Od 1948 do donas pa vladajo (governajo) skupaj z DC in drugimi partiti u Rimu, u naši deželi, provinci in u naših kamunah. Zatuso, če smo u težavah, če smo žejni u Marsinu an če naši problemi njesc bli rješeni, njeso krivi samuo drugi, so krivi tudi socialdemokrati.

Publikamo še dno staro fotografijo, ki so nam jo parnesli tele dni iz Gorenjega Marsina. Nam kaže tri brate: od leve proti desni videmo Marijo - Mjuto Cucovaz narmlajšo, potle je Giovanni - Zanet in ta druga sestra Giuseppina - Bepa. Fotografija je bla nareta u Čedadu par Verderi približno 1918. ljeta.

Vsi trije bratri so se po-

VRH (PODBONESEC)

U čedajskem špitalu je umaru Giovanni Battista Dorbolò. Imeu je 70 let. U veliki žalosti je zapustu sestree, navuode, žlahto in vse tiste, ki so ga poznali, ljubili in spoštovali, ker je biu bardak človek.

Njega pogreb je biu u Landarju, u sredo 9. februarja. Čeglih je biu delovni dan, mu je paršlo puno ljudi dajat zadnji pozdrav. Naj u miru počiva u domači zemlji, ki jo je zmeraj ljubou.

ERBEC

U čedajskem špitalu je umaru dragi vasnjan Mario Crucil, star 80 let. U veliki žalosti je zapustu družino, žlahto in prijatelje. Njega pogreb je biu u soboto, 19. februarja u cerkvi Sv. Andreja. Družini in žlahti izrekamo naše sožalje.

ZUFFERLI FIORENZO & C.

CEMUR - San Leonardo
Tel. 727038

STRUTTURE IN FERRO

— Zelezno ogrodje

RINGHIERE - SERRAMENTI

— Ograje - Okna in vrata

CAPPANNONI

— Hale

PER IL RISPARMIO

ZA DOBRO GOSPODARJENJE

SEGHE A NASTRO Ø 600 MM

Pan žage

— Trasmissione cardanica

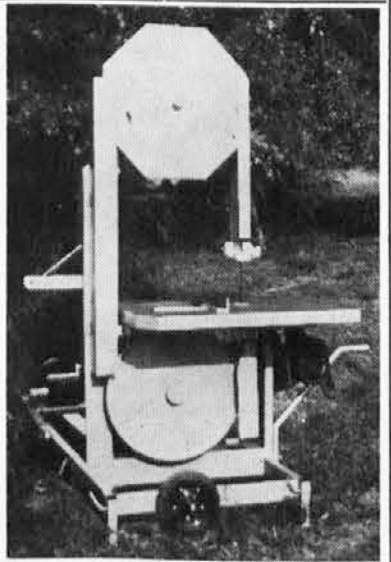
— Cardanski Pogon

— Trasmissione elettrica

— Električni Pogon

— Volani Metallo fuso

— Volani iz Zlitine

PRODA SE

1. NOVA HIŠICA V MEČANI, protipotresna in pokletena, notranje neizdelana - v občini Špietar (S. Pietro al Natisono), 3 km asfalta do glavne ceste, približno 460 m nadmorske višine - čudovit razgled po Nadiški dolini do morja. Dvorišče v novem betonskem obzidju, veliko cementno predhišje, avto more do hišnih vrat. Zraven ima še tudi obširni prostor za najbolj ugodno ureditev garaže in drvarnice.

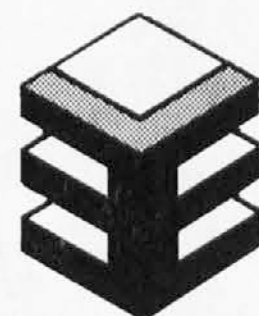
2. MALI SADOVNJAK orehov, sliv in jablan (jabolka) - ob hiši.

3. VELIKI POLOŽNI TRAVNIK NA NJIVI in HOSTA za drva, v enem kosu, kakih 6.700 m² površine, prav blizu vasi in lepo dostopno, primerno za obdelavo, košnje, ovčerejo ali prašičerejo.

Navedene nepremičnine (Immobili) so zelo prikladne za domačina kupca iz naših beneških krajev - emigranta, ki se vrača v Italijo.

Za popolnejša pojasnila se javite na uredništvo

Novega Matajurja - Ul. De Rubeis, 20 ČEDAD

edilvalli

di DORGNACH RINO & C. s.a.s.

CEMUR
SV. LENART - S. LEONARDO
Tel. 0432-723010

Vendita materiali per l'edilizia
Prodaja gradbenega materiala

Autotrasporti

Avtoprevoz